

Ohje päivitetty 13.5.2020

Siklosporiini (Sandimmun Neoral[®], Sandimmun[®])

Vaikuttava aine

Siklosporiini

Vaikutustapa ja käyttöaiheet

Siklosporiini estää reumasairauden etenemistä. Se vaikuttaa immunosuppressiivisesti, joten se pyrkii katkaisemaan reumapotilaan niveliä tuhoavan vahingollisen tapahtumaketjun. Sitä käytetään myös sidekudostautien hoidossa. Siklosporiinin vaikutus alkaa 1–3 kuukauden kuluttua hoidon aloittamisesta.

Annostus ja ottotapa

Lääkettä on saatavana 25, 50 ja 100 mg:n kapsleina. Lääkäri määrää annoksen, joka yleensä on 3–5 mg/painokiloa kohti vuorokaudessa. Kapselit niellään kokonaisina runsaan nesteen kera. Ne irrotetaan pakkauksesta juuri ennen käyttöä. Pakkauksesta irrotettu kapseli on syytä käyttää välittömästi.

Haittavaikutukset

Siklosporiini-hoidon haittavaikutukset ovat useimmiten lieviä eivätkä vaadi hoidon keskeyttämistä. Hoidon aikana esiintyy joskus vähäistä käsien vapinaa, lisääntyntä karvankasvua tai lievää ikenien turvotusta. Pahoinvointia, väsymystä sekä käsien ja jalkojen puutumista tai pistelyä saattaa ilmaantua. Lääke voi vaikuttaa munuaisten toimintaan ja nostaa verenpainetta, joten niitä seurataan tarkasti hoidon aikana. Joissakin tapauksissa kohonnutta verenpainetta voidaan joutua hoitamaan verenpainelääkkeellä. Huolehtimalla suun ja hampaiden erityisestä puhtaudesta voidaan vähentää

ikeniin kohdistuvia sivuvaikutuksia. Siklosporiinin käytöstä on muistettava mainita hammaslääkärissä käydessä. Kuumeisen tulehdustaudin hoidon aikana lääkitys on syytä tauottaa muutamiksi päiviksi

Eräät lääkkeet saattavat vaikuttaa siklosporiinin tehoon tai sivuvaikutuksiin, joten hoitavan lääkärin tiedettävä kaikki samanaikaiset lääkitykset. Luettelo lääkkeistä, joilla tiedetään olevan yhteisvaikutuksia siklosporiinin kanssa, on ohjeen lopussa. Ota tämä ohje mukaasi aina kun käyt lääkärissä!

Leikkaukset

Puhtaiden ortopedisten leikkausten yhteydessä lääkettä ei tarvitse tauottaa, ellei potilaan tilan kokonaisarvion perusteella anneta yksilöllisiä ohjeita leikkaustilanteisiin. Jos haavan paranemisessa on ongelmia, lääke on syytä tauottaa. Korkeampiin puhtausluokkiin kuuluvien elektiivisten leikkausten yhteydessä suositellaan lääkityksen yksilöllistä arviota.

Raskaus ja imetys

Raskauden aikana lääkitystä voidaan käyttää ja imettämisen aikana lääkitystä voidaan myös jatkaa lapsen painon kehityksen ollessa normaali.

Rokotukset

Elimistön puolustuskykyyn vaikuttavan lääkityksen aikana otettujen rokotusten vasteet voivat jäädä alhaisemmiksi kuin muulloin. Eläviä heikennettyjä rokotuksia kuten keltakuume- tai tuhkarokkorokotusta voidaan tämän lääkkeen aikana antaa, jos lääke on yksinään käytössä. Jos siklosporiinin lisäksi on käytössä kortisoni tai muita reuman peruslääkkeitä, on keskusteltava lääkärin kanssa lääkityksen tauottamisesta ja muista toimenpiteistä, joilla voidaan arvioida rokotusmahdollisuutta. Influenssarokotus suositellaan otettavaksi.

Seuranta

Verenpaineen säännöllinen seuranta aluksi viikon välein, joka tehdään itse tai avohoidossa. Muiden seurantakokeiden suhteen katso erillinen reumalääkkeiden seurantaohje. Seurantakokeet otetaan terveyskeskuksessa, jossa tulokset tarkastetaan. Mikäli krea-arvo nousee yli 30 %:a lähtöarvosta, tulee lääkeannosta pienentää. Yli 50 %:n nousu krea-arvossa edellyttää lääkityksen tauottamista. Alaverenpaine ei saa nousta yli 100 hoidon aikana.

Lääkkeitä, jotka voivat lisätä sivuvaikutusriskejä ja joiden pitkäaikaiskäyttöä siklosporiinin kanssa tulisi välttää:

Lääkkeitä, jotka voivat suurentaa veren siklosporiini-pitoisuutta

- **Mikrobilääkkeet:** metronidatsoli, ketokonatsoli, itrakonatsoli, flukonatsoli, makrolidiyhdisteet (erytromysiini, josamysiini), doksisykliini
- **Ulkuslääkkeet:** H₂-reseptorin salpaajat (ranitidiini)
- **Verenpainelääkkeet:** diltiatseemi, verapamiili, nikardipiini
- **Muut:** metoklopramidi

Lääkkeitä, jotka voivat pienentää veren siklosporiini-pitoisuutta

- **Antibiootit:** rifampisiini, nafsilliini, isoniatsidi, sulfadimidiini
- **Epilepsialääkkeet:** barbituraatit, karbamatsepiini, fenytoiini
- **Muut:** oktreetidi (Sandostatin®)

Lääkkeitä, jotka voivat huonontaa munuaisten toimintaa

- **Antibiootit:** siprofloksasiini, trimetopriimi
- **Tulehduskipulääkkeet**

Lääkkeitä, joiden samanaikainen käyttö siklosporiinin kanssa on kielletty

- **Antibiootit:** aminoglykosidit, amfoterisiini B
- **Statiinit:** rosuvastatiini

Lääkkeitä, joita on käytettävä varoen

- **Digoksiini:** Siklosporiini voi suurentaa veren digoksiinipitoisuutta
- **Statiinit** (lovastatiini, simvastatiini, atorvastatiini): Siklosporiini voi lisätä näiden aiheuttamia lihassivuvaikutuksia.